N° 122
Año 3

מעשה המשפט

בית דין צדק לראשונות

Marcos y Lety Amiga

בית דין צדק לממונות
אמת ומשפט

Perashat Ki Tetzé 5783

Velas: 6:39 pm
Fin Shabat 1: 7:31 pm - R"T: 8:04 pm
Fin Shabat 2: 7:41 pm - R"T: 8:09 pm

Maasé Bet Din

Rab Reubén Almog
חבר בה"ד אמת ומשפט

Un emisario que se vio beneficiado por actuar para el emisor

Caso 1: Mis amigos me enviaron a la tienda "Súper compras", para que haga las compras necesarias para el Shabatón que organizamos, y el vendedor me dio una bolsa de uvas de más, ¿a quién le corresponden, a mí o a mis amigos?

¿Cuál seria el Din si el vendedor me dice que me lo otorga a mí por que le interesa mantener la relación conmigo, y no con mis amigos?

Caso 2: Abraham le pide a Yitzhak que se ocupe de conseguirle un Sefer Torá, ya que quiere donarlo en honor a su padre. Yitzhak se ocupa, y contrata a un Sofer para que lo haga. Después de un año, el Sofer entrega el Sefer Torá, y otorga un obsequio, una preciosa Meguilat Esther. ¿A quién le corresponde la Meguilat Esther, al comprador del Sefer Torá o a Itzjak que se ocupó de la compra?

¿Cuál sería el din si el Sofer me dice que me otorga la Meguilá a mí (por que así me motivaré a traer más clientes)?

Respuesta: La Guemará en Ketubot Daf 98 concluye, que cuando el emisario recibe un obsequio por la compra, la Halajá es distinta si el producto es un producto en el que se maneja un precio determinado, o el precio es variable.

Un producto que NO se maneja con un precio determinado (caso 2)

En el caso del Sefer Torá, ya que en esto no se maneja un precio determinado (sino, cada Sofer cobra según sus costos, la demanda y su prestigio) asumimos que la Meguilá obsequiada no es un "obsequio" como tal, sino está incluida en el precio pagado por el comprador, entonces la Meguilá le corresponde al comprador.

A menos que el Sofer le haya dicho al emisario que le otorga la Meguilá a él precisamente, que entonces le corresponde al emisario (según la mayoría de los Poskim, en excepción del Netibot, que según la deducción del Minjat Pitim sostiene que le corresponde al comprador, ya que no considera correcto que el emisario se beneficie con el dinero del comprador).

Un producto que SI se maneja con un precio determinado (caso 1)

Pero en el caso de las uvas, que se maneja el precio determinado, el comprador y el emisario deberán repartir entre ellos el obsequio. Y hay dos explicaciones en los Rishonim: 1. Rash"í – dudamos a quién se le dio el obsequio, entonces lo reparten entre ellos. 2. Ri"f – el obsequio les corresponde a ambos, ya que la participación de ambos es indispensable para que se haya dado.

Sin embargo, en el caso que el vendedor declare haber otorgado el obsequio al emisario, según Rash"í, se le dará al emisario, ya que no hay más duda a quién se lo dio. Pero según el Ri"f, deberá repartirlo con el comprador, ya que la participación de ambos fue necesaria para que se dé el obsequio.

Halajá Lemaasé

Selijot Beyajid y con Minián

1. La persona que va a decir Selijot sin Minián, dice únicamente los párrafos que están escritos en hebreo y omite todo lo que está escrito en arameo (por ejemplo: Rajamaná, Majeh Umasé, Anenan, etc) (משנ"ב תקפ"א ס"ק ד').

2. Las 13 Midot (Vayaäbor) aunque están escritas en hebreo no se pueden decir sin Minian, a menos que las diga entonando los Taämim (שו"ע תקס"ה סעי' ה', ע' משנ"ב ס"ק י"ב, וס"ק י"ג).

Y aún sí está rezando con Minian, únicamente podrá decirlas mientras esté leyendo junto con el Tzibur (público), pero en caso que el Tzibur ya terminó de decirlas tendrá que leerlas con los Taämim (פסקי תשו' תקפ"א הע' 78).

3. Sin embargo, la persona que está diciendo Selijot en un Minian pero se atrasó, aunque no está leyendo junto con ellos se considera que está diciendo Selijot con Minian mientras el Jazán no haya dicho el último Kadish (Titkabal) de las Selijot y puede pronunciar todos los párrafos, aún los que están escritos en arameo (פסקי תשובות שם אות י"ב).

Maasé Sheayá

Aquel Elul

Después de haber estado en el verano en casa de mi tío, estaba feliz de regresar a casa todo me parecía nuevo y fresco. Pero sentía algo raro, mi padre, una persona animada, alegre y tranquila, ahora tenía un rostro ensombrecido, triste y preocupado. ¿Pasó algo en la casa? ¿Sucedió alguna desgracia? No tenía a quién preguntarle. Algunos días estuve atormentado, hasta que de pronto, todo se aclaró.

Me desperté a media noche, asustado, escuchaba una voz triste y llorosa de la otra habitación. Me acerqué y vi a mi padre sentado con un libro abierto y de sus ojos caen lágrimas. Me asombró verlo así, tenía que averiguar qué estaba pasando. Entré al cuarto, y rompí a llorar. "¿Por qué lloras, Yankele?" —dijo papá — ¿Te duele algo o qué?". ¿Y Tu por qué lloras? —pregunté.

Papá suspiró y dijo: "Recibí un llamado para presentarme a juicio, es un juicio difícil". No comprendía nada, ¿juicio? ¿Qué hizo? Si es tan bueno y tranquilo, ¿cómo es que lo llaman a un juicio? Seguro que es una calumnia. "Papá —le dije—, no tienes que llorar. Llevarás dos buenos testigos, ellos atestiguarán que tú no hiciste nada malo, es solo una calumnia. Mi padre suspiró y dijo: "No es una calumnia, es verdad".

"Papá, ¿qué piensas hacer? ¿No hay ninguna solución?" pregunté — "Sí, hijo, hay una solución, Si me comprometo a no volver a hacerlo y me arrepiento". Tomé con fuerza la mano de mi padre y le dije, "Papá, promete que no lo volverás a hacer nuevamente". Seguía sin saber qué es lo que había hecho mi padre.

Yo lo miraba interrogativamente, y me dijo: "En 2 semanas es Rosh Hashaná, el día del juicio para todas las personas, se juzga a las personas por todos sus actos. Cuando una persona tiene un juicio ante un juez de carne y hueso, su temor le hace temblar, pero también hay muchos caminos para escabullirse. Pero, ¿icómo hay que temblar entonces cuando se es llevado a juicio ante el Rey de Reyes, que nada se le escapa, incluso sentimientos del corazón son ante él descubiertos!?. Cuando llega Elul los Ashkenazim tocamos el Shofar, avisando que se preparen para el juicio que se acerca. ¿Pero cómo? Con buenas acciones. Pero también se presentan muchos fiscales, que son las malas acciones. Pero la esperanza no está perdida. Uno se puede salvar, sí promete que no se volverá a pecar. Pero los malos instintos quieren bloquear este camino ocupando la cabeza con otras cosas. Pero no hay que dejarse" - concluyó mi padre.

Aquel Elul fue para mí diferente, el pensamiento de que hay que prepararse para el juicio no me abandonaba. De aquel Elul se alimentan mis Elul's hasta el día de hoy.

הרב רוני נגר
ראש כולל בית השם

בענין עשה תשובה וחזר לסורו

א) פלוגתת המפרשים

הנה הרמב"ם (הל' תשובה פ"ב ה"ב) כתב וז"ל ומה היא התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו', וכן יתנחם על שעבר שנאמר כי אחרי שובי נחמתי, ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר עניינות אלו שגמר בלבו ע"כ.

ובפשוטו נראה דמ"ש דבעינן שיעיד עליו יודע תעלומות פי' דאם הוא חוזר אח"כ לסורו ואינו עומד בקבלתו נמצא דתשובתו לא הועילה, דאם היתה קבלתו כ"כ טובה לא היה צריך להכשל, ואם נכשל יש כאן סימן שלא היה כאן תשובה, וממילא לא נמחל החטא וכ"כ בס' בית יצחק (שם) בשם הדרשן ר' אשר.

וכתב שם בזה"ל יכול להיות דאדם שחי ע' או פ' שנה ויותר ובכל יוה"כ עשה תשובה ובכל זאת הוא נשאר בלא תשובה אחרי ששנה באולתו אחר יוה"כ ע"כ.

ואין נראה כן מסברא, דבכל מצב ובכל רגע יש לאדם בחירה, וא"כ כאשר הוא חוטא אח"כ אין זה גילוי שבשעת התשובה לא התחרט וגמר בלבו כי י"ל דבאותה שעה שפיר שב, אבל אח"כ החמיץ ונכנס בו רוח שטות שהסיתו לחטוא, ואין זו ראיה שלא שב באמת, ותו דאין צדיק בארץ כו' וא"כ נמצא דהתשובה לא נתנה לבשר ודם כ"א למלאכי השרת.

ולכן י"ל דכוונת הרמב"ם היא דבעינן שבעת התשובה יגמור בלבו שלא ישוב, עד שלפי מצבו שבזמן התשובה היה הקב"ה יכול להעיד שלא ישוב ויחטא מגודל החרטה והתשובה שבאותו העת, אבל א"צ שבפועל הקב"ה יעיד עליו גם על העתיד, ואם אח"כ חטא אמרינן שכבר נתכפר כי היתה תשובה שלימה רק אח"כ נשתנה מצבו וחטא.

וכן כתב המבי"ט (בית אלו' שער התשובה פ"ו) וז"ל נראה מד' רבותינו ע"ה כי כיון שחזר האדם בתשובה מן החטאים שעשה וגמר בלבו שלא לעשות עוד הש"י מעביר חטאתו בתשובה זאת ואם אח"כ חוזר לחטוא יצה"ר הוא שפתה אותו מחדש לחזור למה שחטא ולא יהיו החטאים הראשונים חוזרים ונעורים אחר שנתבטלו בתשובה הקודמת ע"כ, וכ"כ בכוכבי אור (סי' ז').

ומצינו בראשונים שכתבו להדיא כשיטת המבי"ט והכוכבי אור, ואביא דבריהם.

המאירי (חבור התשובה מאמר א' פ"ט) כתב וז"ל ומה מאד נאות המשל לפי הנמשל כי הטבילה במים הוא דמיון על התשובה ותפיסת השרץ הוא דמיון על היות מחשבתו לשוב לחטאו וכשם שהטובל ושרץ בידו לא תועיל לו הטבילה גם בעת היותו במים כן התשובה בלתי גמר המחשבה בעזיבת החטא לא תועיל גם בעת התשובה כי לא תקרא תשובה אחר שבדעתו אינו גומר שלא לחזור בהם כו' ואין מזה המין מי שבעת התשובה גומר בלבו לעזוב דרכו הרעה תכלית העזיבה אבל אחר זה יכריחהו יצרו לשוב לחטוא וכן תמיד כו' שזה אמנם כבר היתה תשובתו תשובה בעת העשותה והועילה על החטאים הקודמים, ויהי זה בדמיון מי שטבל ואחר הטבילה עלה שרץ בידו לא שיתפשנו בעת הטבילה שזה אע"פ שחזר ונטמא כבר היתה טבילתו טבילה והעבירה הטומאה הקודמת ע"כ.

גם הרס"ג בספר אמונות ודעות (מ"ה פ"ה) כתב ואבאר עוד כי האדם כאשר יסכים בעת תשובתו בלב שלם שלא ישנה, תהיה תשובתו מקובלת. ואם תשיאהו התאוה אחר כן לשנות, אין תשובתו נפסדת, אך ימחלו לו העונות שהיו קודם התשובה, ויכתב עליו מה שיהיה לאחריה. וכן אם ינהג המנהג הזה פעמים רבות, שישוב ואחר כן ישנה לחטא, אין כותבין עליו כי אם מה שאחר התשובה, כשתהיה בכל פעם דעתו שלמה ולבו טוב שלא ישנה ע"כ.

ונראה להביא ראיה דגם דעת החינוך (מ' קפה') כן ממה שכתב וז"ל משרשי המצוה, שהיה מחסדי האל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישובו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה (כמ"ש הרמב"ם בפ"ג מהל' תשובה דאם העולם רובו עבירות מיד נחרב), על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים ע"כ, ואם איתא דכל פעם שחוזרים וחוטאים נעורים החטאים הקודמים, א"כ לא הועיל במידי במה שחידש כפרת יוה"כ, דאכתי ביוה"כ יחזרו בתשובה ואח"כ יחזרו לסורם ושוב יתעוררו העוונות ויהא העולם חרב בג' או ד' שנים, אבל אם נימא דכשהוא שב בכל לבו מתכפר לו אף שאח"כ חזר ונכשל ניחא.

ואין להקשות דא"כ נמצא כל ימיו מהתל ומשחק בזה, דהוא חוזר בתשובה וגומר בלבו ואח"כ חוזר לסורו, ואין בזה תועלת כ"א דברים בפה ואין בזה שום שינוי והתעלות, די"ל דאדם שגומר בלבו באמת לעזוב את חטאיו, ע"פ רוב זה ישפיע לו להתרחק מן החטא, ואם לא יעזבנו לגמרי, לשליש או לרביע, או כשאין היצר מפתה אותה ואין התאוה גדולה שפיר יוכל להתגבר, וא"כ בודאי שיש ריוח גדול בתשובה כזו, אך יש פעמים שהאדם לא גומר בלבו כלל לעזוב את החטא וכמו שנתבאר בדברי המאירי.

ב) בדין דחוזר ומתודה

הנה ביומא (דף פו ע"ב) מצינו שנחלקו ת"ק ור"א ב"י אם עבירות שהתודה עליהן ביוה"כ זה חוזר ומתודה ביוה"כ אחר, אמנם כו"ע מודו דאם שנה בהם בשנה זו צריך לחזור ולהתודות.

ובפשוטו נראה דהואיל וחזר ושנה על עבירות אלו, חזרו ונעורו העבירות של השנה שעברה, כי אף שעשה תשובה מ"מ הואיל וחזר ונכשל בחטא אין תשובתו עומדת לו, וכ"כ בספר בית יצחק (דרוש לערב יוה"כ הובא בס' שמחה לאיש (סי' לה' אות ב').

ולפי הסוברים דמהני התשובה בכה"ג צ"ל דמה שאמרו דחוזר ומתודה הוא רק כדי שיזכור את חטאיו שעשה אבל אין זה מחמת שהם חוזרים ונעורים, אלא לתוספת חיזוק בעלמא שידע ויכיר שכבר נכשל בחטא הזה וא"כ עליו לעמוד על המשמר ולחזק את נפשו להתרחק מן העבירה, אלא דלכאורה לפ"ז אם לא חזר והתודה מסתברא לא מעכב תשובתו וכפרתו, והוא חידוש.

ואפש"ל עוד דמה שחוזר ומתודה הוא כמ"ש ר"י (ש"ד אות כא') דיש לו לחשוש שמא לא עשה תשובה כדבעי, דכיון שחזר וחטא יש לו לחשוש שבשנה שעברה לא שב בכל לבו ונפשו כיאות ומשו"ה מצריכינן ליה לחזור ולהזכיר עוונותיו הראשונים.

ג) בביאור הפסוקים דיונה

הנה כתוב ביונה (ד,ה) ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר ויעש לו שם סכה וישב תחתיה בצל עד אשר יראה מה יהיה בעיר.

וכתבו המפרשים (הרד"ק (שם) הספורנו (שם) והמצודות דוד (שם)) שישב לראות האם יעמדו בתשובתם או לא, ועי"ז תשוב הגזירה עליהם, ולכאורה מבואר מדבריהם דאם אדם חזר בתשובה וחזר לסורו לא מהניא תשובתו והיפך מדברי המבי"ט והראשונים.

[אולם עיין בר' בחיי (בספר כד הקמח ספורים א) שכתב וז"ל וזה שאמר ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר ויעש לו סוכה וישב תחתיה בצל כלומר עשה לו דמות סוכה מבטחונו ותקותו בשם יתברך, וישב תחתיה בצל מסתופף בצל תקותו עד אשר יראה מה יהיה בעיר בהשלמת ארבעים יום אם ינצלו מן הגזרה אם לאו ע"כ, ומשמע דהיה חושש דאף שעשו תשובה לא ינצלו ולכן היה ממתין לראות מה יהיה, ולפ"ד אזלא הראיה מעיקרא].

ובפשוטו י"ל דבב"נ חמיר טפי ובהם הדין הוא שאם חזר וחטא לא נמחל לו, ורק יש חסד לעמ"י דאם חזר לסורו מהני תשובתו, וכבר 'חידש' המבי"ט (עיין לקמן ס' יד') כמה חילוקים בין תשובת ישראל לתשובת ב"נ.

אולם בלא"ה י"ל דהזכרנו לעיל בשם המאירי דאם בעת התשובה הוא כבר מחשב בלבו לחזור לחטוא איננה תשובה וא"כ אפשר דיונה חשש שמא לא חזרו בלבם כלל, רק אמרו בלבם שהם חוזרים אבל לא גמרו כלל לשוב מחטאיהם ולכן המתין לראות אם באמת שבו, כי ה' יראה ללבב.

ואפש"ל עוד דיונה היה סבור דאם יחזרו לסורם תפול עליהם גזירה חדשה מחמת העבירות החדשות ולא מחמת הישנות ודו"ק.

עכ"פ מכל דברינו אלה, ילמד המשכיל שאין להתיאש כלל מן התשובה בכל שנה בימים הראוים לתשובה, דאף אם אח"כ יכשל, מ"מ תשובתו שנעשתה בשלימות עשתה פירות ומחקה את החטאים הקודמים, ובלבד שלא תהיה כתשובת פרעה וכנ"ל בשם המאירי.

DINÉ TORÁ
Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312

SERVICIOS
Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA
Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTÁCTANOS
Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX

Para recibir el Alón escríbenos a: alonmaasehamishpat@gmail.com o descárgalo en https://www.dirshu.co.il/category/הורדות-עלונים/מעשה-המשפט/